

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL A. S. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2016 m. birželio 29 d. Nr. 242-244

Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriame pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2015 m. gegužės 20 d. pareiškėjas sudarė su draudiku Sausumos transporto priemonių draudimo sutartį Nr. *duomenys neskelbtini* (toliau – draudimo sutartis), kuria pareiškėjas apdraudė jam nuosavybės teise priklausantį automobilį *Renault Grand Espace* (toliau – automobilis) su 58 Eur draudimo išskaita. Draudimo sutartis buvo sudaryta vadovaujantis Sausumos transporto priemonių draudimo taisyklėmis Nr. 017 (galiojo nuo 2015 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės).

2015 m. rugpjūčio 16 d. įvykusio eismo įvykio metu buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis. 2015 m. rugpjūčio 18 d. pareiškėjas informavo draudiką apie įvykusį eismo įvykį ir jo metu apgadintą automobilį. Draudikas apžiūrėjo nukentėjusiojo automobilį ir surašytame automobilio apžiūros akte teigė, kad keičiama automobilio detalė yra dužęs priekinis automobilio stiklas.

Draudikas, naudodamasis kompiuterine „Audatex“ programa, 2015 m. rugpjūčio 21 d. sudarė automobilio žalos sąmatą, kurioje pareiškėjo automobiliui padarytą žalą dydį įvertino 186, 60 Eur (be PVM), ir informavo pareiškėją apie galimą išmokėti draudimo išmoką – 128, 60 Eur (atėmus 58 Eur draudimo išskaitą). Pareiškėjas, nesutikdamas su tokiu draudiko apskaičiuotu žalos dydžiu, kreipėsi į UAB „Lautra motors“ remonto servisą ir 2015 m. lapkričio 17 d. pateikė draudikui UAB „Lautra motors“ sudarytą automobilio remonto sąmatą 565,12 (be PVM) Eur sumai. Draudikas paprašė pareiškėjo pateikti šios remonto įmonės antspaudu ir įgaliotojo asmens parašu patvirtintą PVM sąskaitą faktūrą, kuri įrodytų faktinį remonto darbų atlikimą. Pareiškėjui nepateikus minėtos sąskaitos faktūros, draudikas, naudodamasis „Audatex“ programa, 2015 m. lapkričio 20 d. perskaičiavo automobilio žalos sąmatą, kurioje pareiškėjo automobiliui padarytą žalą dydį įvertino 296, 50 Eur (be PVM), ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 96 straipsnio 6 dalimi (2016 m. sausio 1 d. redakcija, 98 straipsnio 6 dalis) ir Taisyklių 9.2 papunkčiu, nustatančiu, kad kai įvykis draudžiamasis, o draudėjas ir draudikas nesutaria dėl draudimo išmokos dydžio ir žalos nustatymas užsitęsia ilgiau nei 3 mėnesius, 2015 m. lapkričio 27 d. pareiškėjui, atskaičius 58 Eur išskaitą, išmokėjo 238,50 Eur neginčijamą draudimo išmoką. Draudikas taip pat atkreipė pareiškėjo dėmesį į tai, kad jam pateikus sąskaitą faktūrą už atliktus automobilio remonto darbus, draudikas persvarstys savo sprendimą dėl draudimo išmokos dydžio.

2015 m. gruodžio 7 d. pareiškėjas draudikui pateikė remonto įmonės UAB „Sostena“ pasiūlymą, kuriame numatyta automobilio remonto išlaidų suma – 626,29 Eur (be PVM). Draudikas pakartotinai pareiškėjo paprašė pateikti automobilio remonto išlaidas ir apmokėjamą patvirtinančių dokumentų kopijas. Pareiškėjas draudiko prašomų dokumentų nepateikė.

2016 m. balandžio 25 d. pareiškėjas papildomai kreipėsi į draudiką ir pateikė Vitalijaus Mickevičiaus (Vitalij Mickevič) išrašytą 2016 m. balandžio 19 d. prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą, kuriame nurodoma, kad pareiškėjas už automobilio stiklo keitimą Vitalijui Mickevičiui sumokėjo 630 Eur. Atsakydamas į pareiškėjo papildomą kreipimąsi, draudikas paprašė pareiškėjo pateikti 2016 m. balandžio 19 d. prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą išrašiusio asmens patento kopiją ir detalizuoti kvite nurodytą sumą. Pareiškėjas draudiko prašomų dokumentų nepateikė.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko išmokėtu draudimo išmokos dydžiu, kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką pagal jo draudikui pateiktas automobilio remonto sąmatas. Pareiškėjas nurodė, kad automobilį ketina remontuoti remonto įmonėje UAB „Sostena“.

Draudikas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime nurodė, kad išmokėdamas draudimo išmoką vadovavosi Taisyklių 11.8 papunkčiu, numatančiu, kad tuo atveju, „jeigu nepateikiami transporto priemonės remonto išlaidas ir apmokėjimą patvirtinantys dokumentai, būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos be PVM pagal gamintojo rekomenduojamus laiko normatyvus, ne didesnius nei draudiko rekomenduojamo autoserviso valandiniai įkainiai, ir draudiko nurodytus keičiamų detalių ir/ar dalių (naujų neoriginalių, naudotų, o jų nesant rinkoje, naujų originalių), atitinkančių sugadintos transporto priemonės technologijos lygį, atsižvelgiant į kainą, kurią už detales ir/ar dalis sumokėtų BTA. Kitų asmenų (nepriklausomų turto vertintojų, ne Draudiko rekomenduojamų remonto įmonių ir pan.) parengtais remonto kaštų apskaičiavimo dokumentais gali būti vadovaujama tik tais atvejais, kuomet Draudiko rekomenduojamos remonto įmonės atsisako atlikti apdraustos transporto priemonės remonto darbus“. Draudikas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėją ne kartą rašytiniais pranešimais informavo, kad draudimo sutartis buvo sudaryta pasirenkant draudimo variantą „su nusidėvėjimu“, tai reiškia, kad remiantis Taisyklių 6.1.2 papunkčio nuostatomis, apskaičiuojant žalos dydį, keičiamų detalių kainos skaičiuojamos neoriginalių arba naudotų detalių rinkos kainomis, ne didesnėmis nei naujų originalių detalių kaina, išskaičiavus nusidėvėjimą, o remonto įmonę parenka draudikas. Draudikas pabrėžė, kad remdamasis Taisyklių 6.1.2 papunkčio ir Taisyklių 9.2 papunkčio nuostatomis išmokėjo pareiškėjui 238,50 Eur neginčijamą draudimo išmokos sumą. Taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad tiek UAB „Sostena“, tiek UAB „Lautra motors“ yra atstovybės, remontuojančios naujus automobilius, o pareiškėjo automobilis yra dvylikos metų senumo, todėl draudikui nėra privaloma vadovautis šių remonto įmonių nurodytais automobilių remonto įkainiais. Vadovaujantis Taisyklių 11.8 papunkčio nuostatomis, remonto darbų išlaidos vertinamos draudiko rekomenduojamų autoservisų valandiniais įkainiais, kuriais remdamasis draudikas sudarė 2015 m. lapkričio 20 d. pareiškėjo automobilio remonto sąmatą ir ja remdamasis išmokėjo draudimo išmoką.

Draudikas, pasisakydamas dėl pareiškėjo pateikto 2016 m. balandžio 19 d. Vitalijui Mackevičiui išduoto prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvito, atkreipė dėmesį į tai, kad vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 6 dalies nuostatomis paprašė pareiškėjo pateikti dokumentą, patvirtinantį kvitą išrašiusio asmens teisę atlikti automobilio remonto darbus, taip pat paprašė pareiškėjo detalizuoti kvite įvardytą 630 Eur automobilio remonto sumą. Pareiškėjas draudiko prašomos informacijos ir dokumentų nepateikė, todėl draudikas neturi pagrindo išmokėti pareiškėjui papildomą draudimo išmoką nei pagal pareiškėjo pateiktą 2016 m. balandžio 19 d. Vitalijui Mackevičiui išduotą prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą, nei pagal remonto įmonių pateiktas automobilio remonto darbų sąmatas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių išdėstytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, k o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo

ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atskirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus kreipimesi ir atsiliepime į kreipimąsi šalių išdėstytas ginčo aplinkybes bei kreipimesi keliamus pareiškėjo reikalavimus, konstatuotina, kad tarp šalių yra kilęs ginčas dėl draudimo išmokos dydžio.

Pažymėtina, kad pareiškėjas, sudarydamas draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, susijusius su apdrausta transporto priemone, nuo galimos žalos, o draudikas įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju pareiškėjo ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad transporto priemonių draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas gali savo nuožiūra pasiūlyti sutarties sąlygas dėl teikiamos draudimo apsaugos ribų, nuo kurių priklauso mokamos draudimo įmokos dydis. Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos plečiamai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiama draudiko sutarties sudarymo metu prisiimtų įsipareigojimų apimtis.

Atsižvelgiant į turto draudimo ir civilinės atsakomybės draudimo kompensacinę paskirtį, taip pat svarbu pažymėti, kad asmens patirtą žalą būtina tiksliai įvertinti siekiant, kad draudiko išmokama draudimo išmoka atlygintų tiek, kiek asmuo iš tikrųjų prarado. Draudimo teisiniuose santykiuose įgyvendinamas Civilinio kodekso 6.250 straipsnyje įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas ne tik suteikia nukentėjusiam asmeniui teisę reikalauti visiško nuostolių atlyginimo, bet ir numato, kad asmeniui neturi būti atlyginama daugiau žalos, nei jis patyrė dėl draudžiamąjo įvykio.

Vertinant ginčo šalių pateiktus įrodymus ir nurodytas aplinkybes, svarbu ir tai, kad pareiškėjas, sudarydamas draudimo sutartį, pasirinko tam tikrus draudimo sutarties sąlygų variantus ir vienas iš jų – draudimas taikant nusidėvėjimą. Taisyklių 6.1.2 papunktyje nustatyta, kad apskaičiuojant žalos dydį keičiamų detalių kainos skaičiuojamos neoriginalių arba naudotų detalių rinkos kainomis, ne didesnėmis nei naujų originalių detalių kaina, išskaičiavus nusidėvėjimą, o remonto įmonę parenka draudikas. Taigi, remiantis Taisyklėmis, transporto priemonė turi būti remontuojama vienoje iš draudiko nurodytų remonto įmonių, o nuostolių dėl keičiamų detalių suma mažinama taikant nusidėvėjimo koeficientą. Taisyklių 11.5 papunktyje nustatyta, kad transporto priemonės ir jos detalių nusidėvėjimas skaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos norminiais teisės aktais. Be to, Taisyklių 11.2 papunktyje nustatyta, kad, jei asmuo nepateikia remonto išlaidas patvirtinančių dokumentų arba transporto priemonė nebus remontuojama, nuostolis bus apskaičiuojamas pagal draudiko nustatytus dalių bei remonto įkainius ir laiko normatyvus.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudikas pareiškėjui net kelis kartus siuntė pranešimus, nurodydamas, kad sprendimas dėl išmokamos draudimo išmokos dydžio gali būti persvarstytas, jeigu pareiškėjas pateiks remonto įmonių UAB „Lautra motors“ ir UAB „Sostena“ antspaudu bei įgaliotojo asmens parašu patvirtintas PVM sąskaitas faktūras, kurios įrodytų, kad pareiškėjas faktiškai patyrė automobilio remonto išlaidas. Draudikas, atsisakydamas mokėti draudimo išmoką ir pagal pareiškėjo pateiktą Vitalijui Mackevičiui išduotą prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą, taip pat prašė pareiškėjo pateikti šio asmens teisę atlikti remonto darbus liudijančio dokumento kopiją ir detalizuoti kvite nurodytą remonto darbų sumą. Tačiau pareiškėjas draudiko prašomų dokumentų ir informacijos nepateikė. Draudimo sutarties šalių santykiuose, be kitų bendrųjų prievolių vykdymo (Civilinio kodekso 6.38 straipsnis), yra ypač svarbus draudimo sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) principas, pagal kurį šalys

privalo padėti įgyvendinti viena kitai savo teises ir vykdyti pareigas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad draudikas tinkamai vykdė savo sutartinius įsipareigojimus ir draudimo išmoką apskaičiavo laikydamasis Draudimo įstatymo, Taisyklių 6.1.2 ir 11.2 papunkčių nuostatų, todėl pagrįstai atsisako perskaičiuoti draudimo išmoką pagal pareiškėjo pateiktus automobilių remonto įmonių pasiūlymus ir pagal 2016 m. balandžio 19 d. Vitalijui Mackevičiui išduotą prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą, o pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo A. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Vilius Šapoka